

Cuprins

Cuvânt-înainte	XI
Prefață.....	XIII
Abrevieri.....	XV

Capitolul I. Sistemul științei dreptului. Locul teoriei generale a dreptului

în sistemul științei dreptului	1
§1. Considerații generale privind rolul științei.....	1
§2. Sistemul științelor sociale (o propunere de clasificare).....	2
§3. Știința dreptului în sistemul științelor sociale	2
§4. Sistemul științei dreptului (al științelor juridice).....	4
§5. Științele juridice istorice	4
§6. Științele juridice de ramură	4
§7. Științele ajutoare (participative)	5
§8. Teoria generală a dreptului. Locul și rolul său în sistemul științei dreptului (al științelor juridice).....	5
§9. Privire istorică asupra apariției și dezvoltării teoriei generale a dreptului	6
§10. Teoria dreptului (enciclopedia juridică) – disciplină de învățământ	6
§11. Funcțiile teoriei dreptului în condițiile globalizării.....	6
§12. Predarea teoriei dreptului în România.....	7

Anexă pedagogică la Capitolul I..... 10

Capitolul II. Metodele cercetării științifice a fenomenului juridic

(metodologia juridică)	14
§1. Considerații generale privind metoda de cercetare	14
§2. Precizări terminologice	14
§3. Noțiunea metodologiei juridice.....	14
§4. Metodele cercetării științifice juridice.....	15
4.1. Metoda logică	15
4.2. Metoda comparativă.....	16
4.3. Metoda istorică.....	17
4.4. Metoda sociologică	18
4.5. Metodele cantitative	19

Anexă pedagogică la Capitolul II..... 22

Capitolul III. Conceptul dreptului..... 25

§1. Accepțiunile noțiunii de „drept”	25
1.1. Să cunoaștem terminologia juridică!	25
1.2. Considerații etimologice.....	25
1.3. Accepțiunile noțiunii de „drept”.....	25
1.4. Accepțiunile noțiunii de „juridic”	29
§2. Originea și apariția dreptului. Dimensiunea istorică a dreptului.....	29
2.1. Originile dreptului	29

2.2. Când apare dreptul?.....	30
2.3. Concluzie.....	32
§3. Primele legiuri.....	32
§4. Dimensiunea socială a dreptului	36
§5. Factorii de configurare a dreptului	37
§6. Esența, conținutul și forma dreptului	39
6.1. Esența dreptului.....	39
6.2. Conținutul dreptului	40
6.3. Forma dreptului	40
§7. Tipologia dreptului.....	41
§8. Sistemul dreptului	45
8.1. Noțiunea sistemului dreptului	45
8.2. Criteriile de structurare a sistemului de drept.....	45
8.3. Diviziunea dreptului în drept public și drept privat.....	46
§9. Definiția dreptului	47
Anexă pedagogică la Capitolul III.....	50
Capitolul IV. Dreptul și statul	57
§1. Noțiunea statului	57
§2. Statul și societatea civilă	57
§3. Conținutul și scopul statului	58
§4. Puterea de stat	59
§5. Exercițarea puterii de stat. Separația, echilibrul și cooperarea puterilor	60
§6. Instituțiile (organele) statului	61
§7. Instituțiile statale judiciare	62
7.1. Părțile componente ale autorității judecătorești.....	62
7.2. Alți participanți la înfăptuirea justiției	66
7.3. Jurisdicții internaționale	68
§8. Forma statului	69
Anexă pedagogică la Capitolul IV	73
Capitolul V. Principiile dreptului.....	78
§1. Noțiunea principiilor fundamentale (generale) ale dreptului	78
§2. Delimitarea principiilor dreptului.....	79
§3. Originea principiilor dreptului	80
§4. Importanța teoretică și practică a studierii principiilor dreptului	80
§5. Prezentarea analitică a principiilor generale ale dreptului	81
5.1. Asigurarea bazelor legale de funcționare a statului.....	81
5.2. Principiul libertății și egalității	81
5.3. Principiul responsabilității.....	82
5.4. Principiul echității și justiției.....	83
Anexă pedagogică la Capitolul V	86
Capitolul VI. Funcțiile dreptului.....	91
§1. Noțiunea funcțiilor dreptului	91
§2. Prezentarea analitică a funcțiilor dreptului.....	92

2.1. Funcția de instituționalizare sau formalizarea juridică a organizării social-politice.....	92
2.2. Funcția de conservare, apărare și garantare a valorilor fundamentale ale societății.....	92
2.3. Funcția de conducere a societății.....	93
2.4. Funcția normativă.....	94
Anexă pedagogică la Capitolul VI.....	95
Capitolul VII. Dreptul în sistemul normativ social.....	98
§1. Considerații generale privind acțiunea socială, conduita umană și reglarea normativă a acesteia.....	98
§2. Sistemul normelor sociale.....	98
§3. Corelația normelor juridice cu normele etice.....	99
§4. Normele obiceiului.....	100
§5. Normele tehnice.....	101
§6. Normele religioase.....	102
Anexă pedagogică la Capitolul VII.....	104
Capitolul VIII. Norma juridică.....	108
§1. Noțiunea și trăsăturile normei juridice.....	108
1.1. Norma juridică are un caracter general și impersonal.....	108
1.2. Norma juridică are un caracter tipic.....	109
1.3. Norma juridică implică un raport intersubiectiv.....	110
1.4. Norma juridică este obligatorie.....	110
1.5. Definiția normei juridice.....	111
§2. Structura normei juridice.....	111
2.1. Structura logică a normei juridice.....	112
2.2. Structura tehnico-legislativă.....	113
§3. Clasificarea normelor juridice.....	115
§4. Acțiunea normei juridice.....	117
4.1. Acțiunea în timp a normei juridice.....	117
4.2. Acțiunea normelor juridice în spațiu și asupra persoanelor.....	124
Anexă pedagogică la Capitolul VIII.....	129
Capitolul IX. Izvoarele dreptului.....	137
§1. Noțiunea de izvor de drept.....	137
§2. Clasificarea izvoarelor formale ale dreptului.....	139
2.1. Obiceiul juridic (cutuma).....	139
2.2. Doctrina.....	143
2.3. Practica judiciară și precedentul judiciar.....	144
2.4. Contractul normativ.....	149
2.5. Actul normativ.....	150
§3. Izvoarele dreptului Uniunii Europene.....	153
Anexă pedagogică la Capitolul IX.....	157
Capitolul X. Tehnica elaborării actelor normative.....	168
§1. Noțiunea tehnicii juridice.....	168

§2. Noțiunea tehnicii legislative.....	170
§3. Principiile legiferării	170
3.1. Principiul fundamentării științifice a activității de elaborare a normelor juridice.....	170
3.2. Principiul (cerința) asigurării unui raport firesc între dinamica și statica dreptului	172
3.3. Principiul (cerința) corelării sistemului actelor normative	172
3.4. Principiul accesibilității și al economiei de mijloace în elaborarea normativă.....	172
§4. Părțile constitutive ale actului normativ	175
§5. Elementele de structură ale actului normativ	176
§6. Tehnica sistematizării actelor normative.....	177
6.1. Încorporarea	178
6.2. Codificarea	178
Anexă pedagogică la Capitolul X	181
Capitolul XI. Realizarea dreptului.....	186
§1. Conceptul realizării dreptului.....	186
§2. Formele realizării dreptului	186
2.1. Realizarea dreptului prin activitatea de respectare și executare a legilor	187
2.2. Realizarea dreptului prin aplicarea normelor juridice de către autoritățile statului (aplicarea dreptului).....	188
Anexă pedagogică la Capitolul XI.....	192
Capitolul XII. Interpretarea normelor juridice	195
§1. Noțiunea și rațiunea (necesitatea) interpretării normelor juridice.....	195
§2. Felurile interpretării normelor juridice.....	197
§3. Metodele interpretării juridice.....	198
§4. Rezultatele interpretării normelor juridice	202
Anexă pedagogică la Capitolul XII	204
Capitolul XIII. Raportul juridic.....	211
§1. Premisele raportului juridic	211
§2. Definiția raportului juridic	212
§3. Trăsăturile caracteristice ale raportului juridic	212
3.1. Raportul juridic este un raport social.....	212
3.2. Raportul juridic este un raport de suprastructură.....	213
3.3. Raportul juridic este un raport volițional.....	213
3.4. Raportul juridic este un raport valoric.....	214
3.5. Raportul juridic este o categorie istorică	214
§4. Subiectele raportului juridic	215
4.1. Conceptul de subiect de drept	215
4.2. Capacitatea juridică – premisă a calității de subiect de drept	215
4.3. Clasificarea subiectelor raporturilor juridice	216
§5. Conținutul raportului juridic	219
§6. Proba dreptului subiectiv.....	220

§7. Obiectul raportului juridic.....	220
§8. Faptul juridic.....	220
Anexă pedagogică la Capitolul XIII.....	224
Capitolul XIV. Răspunderea juridică.....	229
§1. Noțiunea răspunderii juridice.....	229
§2. Formele răspunderii juridice.....	230
§3. Condițiile răspunderii juridice.....	232
Anexă pedagogică la Capitolul XIV.....	235
Exercițiu recapitulativ.....	240
Bibliografie.....	242
Anexa nr. 1. Uniunea Europeană.....	247
Anexa nr. 2. Jurisdicții internaționale.....	249
Anexa nr. 3. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 2 din 4 aprilie 2011.....	253
Anexa nr. 4. Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din O.U.G. nr. 55/2002 privind regimul de deținere al câinilor periculoși sau agresivi.....	258
Anexa nr. 5. Carta Națiunilor Unite.....	264
Anexa nr. 6. Legea nr. 119 din 14 iulie 2014 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe.....	266
Anexa nr. 7. Decretul nr. 3/2011 pentru promulgarea Legii educației naționale.....	271
Anexa nr. 8. Decretul nr. 14/2011 pentru numirea unui judecător.....	271
Anexa nr. 9. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2010 privind unele măsuri pentru întărirea disciplinei în construcții.....	272
Anexa nr. 10. Directiva 1999/22/CE a Consiliului din 29 martie 1999 privind animalele sălbatice din grădini zoologice.....	274
Anexa nr. 11. Expunere de motive.....	277
Scurt îndreptar privind redactarea unui referat.....	281
Dicționar terminologic explicativ.....	285
Dicționar de adagii și expresii juridice latine.....	292
Nicolae Titulescu.....	303